

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Stichting PAN Nederland
T.a.v. [REDACTED]
Korte Elisabethstraat 6
3511 JG UTRECHT

Directoraat-generaal Agro

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001858272854000

T 070 379 8911 (algemeen)

F 070 378 6100 (algemeen)

www.rijksoverheid.nl/Inv

Datum 24 april 2024
Betreft Reactie op uw brief over PFAS bestrijdingsmiddelen

Ons kenmerk

DGA / 52896179

Uw kenmerk

Geachte [REDACTED]

Hierbij reageer ik, mede namens het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, op uw brief van 26 maart 2024 waarin u de resultaten van het onderzoek over PFAS- pesticiden in EU voedsel deelt. U geeft ook aan dat deze bevindingen aanleiding geven tot ernstige bezorgdheid over het milieu en de menselijke gezondheid.

Ik ben me bewust van de zorgen voor mens, dier en milieu die spelen rondom het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen die PFAS bevatten.

Gewasbeschermingsmiddelen mogen alleen worden toegepast wanneer ze zijn beoordeeld op aspecten rond veiligheid voor mens, dier en milieu. In de beoordeling worden onder andere toxiciteit voor mens en dier en persistentie meegenomen. Het maximale gehalte aan werkzame stof in het betreffende middel en de maximale hoeveelheid die mag worden toegepast is vastgesteld in het wettelijk gebruiksvoorschrift. Dit geldt voor alle werkzame stoffen en middelen, dus ook voor PFAS.

Daarnaast zijn voor werkzame stoffen van gewasbeschermingsmiddelen die op voedselgewassen worden toegepast, maximale gehalten aan residu vastgesteld, de maximale residulimiet (MRL). Dit geldt ook voor gewasbeschermingsmiddelen die onder de definitie PFAS vallen. Het RIVM en andere instituten in de EU hebben een methode ontwikkeld voor het berekenen van het gezondheidseffect van residuen van verschillende gewasbeschermingsmiddelen die de consument via de voeding binnenkrijgt. Op basis van de huidige kennis over cumulatieve blootstelling van de consument aan residuen van gewasbeschermingsmiddelen zijn er geen aanwijzingen dat dit leidt tot gezondheidkundige effecten bij de consument.

Ik deel de zorg over de nog steeds toenemende hoeveelheid PFAS in het milieu en ben dan ook blij dat het door Nederland geïnitieerde Europese restrictievoorstel voor PFAS stoffen een zo breed mogelijk verbod op het gebruik en op de markt brengen van PFAS beoogt. Hierbij is ervoor gekozen om toepassingen uit te sluiten die al zijn beoordeeld op de mogelijke risico's van werkzame PFAS-stoffen in geneesmiddelen, diergeneesmiddelen, biociden en gewasbeschermingsmiddelen.

PFAS-hulpstoffen die onderdeel zijn van formulering in onder andere gewasbeschermingsmiddelen zijn wel onderdeel van het restrictievoorstel en het restrictievoorstel stelt dat deze toepassingen moeten worden uitgefaseerd. In het Europese restrictievoorstel wordt daarnaast de aanbeveling gedaan om het gebruik van PFAS te monitoren om zo de persistentiecriteria van geneesmiddelen, diergeneesmiddelen, biociden en gewasbeschermingsmiddelen te verbeteren. Voor gewasbescherming heeft de Europese Commissie inmiddels aangekondigd hier stappen op te willen nemen. Ik zal de Europese Commissie hier actief op blijven bevragen.

Nederland neemt daarnaast actief deel aan de lopende Europese wetenschappelijke discussies over de wijze waarop het afbraakproduct trifluorazijnzuur (TFA) moet worden beoordeeld. Mocht uit de wetenschappelijke discussies blijken dat TFA momenteel onvoldoende wordt meegenomen bij de beoordeling van werkzame stoffen, dan moeten de Europese beoordelingskaders hier zo snel mogelijk op worden aangepast. Ik heb dit inmiddels ook kenbaar gemaakt aan de Europese Commissie.

Ondanks dat het Europese toelatingsbeleid voor gewasbeschermingsmiddelen wereldwijd als het meest stringente beleid wordt gezien, zijn er zeker nog stappen te zetten om de risico's en afhankelijkheid van gewasbeschermingsmiddelen, ook die met PFAS als werkzame stof, verder terug te dringen. Daarom wordt samen met bedrijfsleven, overheidsdiensten en maatschappelijke organisaties gewerkt aan een transitie naar weerbare planten en teeltsystemen, het verbinden van de land- en tuinbouw met natuur en het terugdringen van emissies en residuen naar nagenoeg nul. Dit is vastgelegd in de Toekomstvisie Gewasbescherming 2030 en het hieruit voortvloeiend Uitvoeringsprogramma waarin acties en maatregelen zijn opgenomen die mede deze transitie zullen bewerkstelligen.

De Minister van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit,
namens deze:

